

Posudek vedoucího diplomové práce Petra Gajduška

Hugo Grotius

Autor Petr Gajdušek předložil svou diplomovou práci na téma život a dílo Hugo Grotia. Již na první pohled je zřejmé, že práce se naprosto vymyká běžnému rozsahu prací, překládaných jako diplomové práce, a to jak rozsahem, tak hloubkou záběru. Je zcela pochopitelné, že autor věnoval vypracování diplomové práce celé dva roky. Práce sama je rozdělena do několika oddílů, částí.

V první části, nazvané Východiska Grotiova myšlení, zasazuje autor osobnost Hugo Grotia (1583 – 1645) do kontextu myšlenkových proudů jeho doby, přičemž se neomezuje jen na období 17. století či období bezprostředně předcházející, ale zmiňuje i učení sv. Tomáše Akvinského (1225 – 1274) a ve svém exkursu zachází např. až k Aristotelovi (384 – 322 př.Kr.) a Platónovi (427 – 347 př.Kr.) Kapitola je o to cennější, že zahrnuje i obsáhlou pasáž o španělské druhé scholastice s medailony o Franciscu Vitoriovi (1483 – 1546) a Franciscu Suárezovi (1548 – 1617), hlavních to představitelích této školy (jejichž právní doktríny jsou pak ještě samostatně přiblíženy v následující kapitole), přičemž tato španělská katolická škola je postavena do juxtapozice s prakticky paralelně se vyvíjejícím myšlením reformačním – zde jsou samostatně medailony věnovány Martinu Lutherovi (1483 – 1546) a Janu Kalvínovi (1509 – 1564) a v kapitole o mezinárodním právu před Grotiem je jako představitel reformační větve mezinárodněprávní filozofie rozebírán i Alberico Gentili (1552 – 1608).

Druhá část obsahuje podrobný životopis Hugo Grotia. Velmi poutavě jsou sledovány osudy „hlavního hrdiny“ diplomové práce od narození (10. dubna 1583), přes jeho studia a kontakty s francouzským královským dvorem, jeho činnost politickou a vědeckou, až po jeho zatčení a uvěznění (1618) a následný útěk (1621) a exil ve Francii, kariéru diplomata ve švédských službách a závěrečnou kapitolu ztroskotání v Baltském moři a Grotiovu smrt vyčerpáním v Rostocku (28. srpna 1645). V této kapitole jsou také (velmi případně) rozebírány jsou také některé Grotiovy práce nikoliv vědeckého obsahu.

Třetí část diplomové práce je – opět velmi podrobným – rozbořem Grotiovy filozofie, stojící na pomezí a čerpající z obou uváděných právně-filozofických tradic, t.j. tradice juristů, komentujících *Corpus Iuris Civilis* nebo *Corpus Iuris Canonici* na straně jedné a tradicí filozoficko-teologickou na straně druhé. Autor krok za krokem, velmi střídmým a sympatickým postupem, uvádí čtenáře do světa Grotiova pojetí přirozeného práva a jeho názory na válku a mír. Hlavním pramenným textem je Grotiovo dílo *De iure belli ac pacis libri tres* (1625).

Ve čtvrté části diplomové práce se autor věnuje přiblížení nejvýznamnějších děl Hugo Grotia, t.j. již uvedené *De iure belli ac pacis libri tres* (1625), *De iure praedae* a *Mare liberum* (obě díla vznikla asi po r. 1605, první vydání *De iure praedae* až 1868, první vydání *Mare liberum* r. 1608). Autor v této kapitole otevírá samostatné jeviště mezinárodních vztahů mezi Portugalskem, Španělskem a Nizozemím v 17. století a do kontextu konfliktu těchto mocností vkládá postoje Hugo Grotia, vyjádřené v uvedených dílech.

Práce je uvozena samostatným úvodem, v němž autor konstatuje, že v českém jazyce podrobný životopis osobnosti takového významu, jako byl Hugo Grotius, bohužel dosud chybí. I proto je jeho diplomová práce skutečným přínosem. Doplněn je pak krátký závěr, větší počet ilustrací a obsáhlý seznam literatury.

Práce čerpá pochopitelně především ze zahraniční literatury. Autor se ale neomezuje na sekundární literaturu, ale bere si k ruce i pramenný materiál, který se sekundární literaturou a vlastními samostatnými úvahami obratně a čtivě propojuje. Převzaté pasáže jsou průběžně citovány způsobem běžným ve vědecké literatuře.

Z výše uvedeného vyplývá, jak již bylo v úvodu tohoto posudku nastíněno, že Gajdůškova diplomová práce je výsledkem zcela mimořádného úsilí autora o vylíčení života a díla jedné z největších osobností právně-filozofického myšlení 17. století. Konstatuji, že autor se s tímto svým úkolem vypořádal se ctí. Práci doporučuji nejen k obhajobě, ale i k publikaci. S ohledem na absenci česky psaných materiálů k Hugo Grotiovi by byla její publikace mimořádně užitečným činem.

V Praze, dne 18. března 2006

JUDr. David Falada
vedoucí diplomové práce